

mesterségesen beleönteni senki se lesz képes.

A végén pedig azt a gyakorlati kérdést vetjük föl, hogy mit használ, bárminő hangzatos néven nevezett tömörülés, ha az practice nem érvényesülhet? Ha nem lép föl és nem folytat verbuváló munkát, a maga igaza mellett az egyetlen helyen, ahonnan az egész országnak beszélhet: a képviselőház tanácskozástermében? Akár öt frakció marad távol az ülésekből, akár egy egységes alakulat, az tökéletesen egyremegy. A tárgyalásokból magát abszontáló választójogi blokk felett csakugy napirendre térne a közvélemény, mint ahogy napirendre tért a távolmaradt Justh-párt, Kossuth-párt és néppárt felett.

Mi úgy látjuk, hogy az ellenzéki törekvések ismét helytelen irányban mozognak. Ezen az uton a zsákutcából nem fogunk kijutni. Az ellenzéknek most már ekzisztenciális érdeke az, hogy ismét bekapcsolja magát a politikába. Ha nem teszi, úgy véglegesen kiesik a politikai faktorok sorából. Mi haszna van az országnak egy ellenzékéből, amely az országgyűlésben meg nem jelenik? Melyik kerületnek telhetett öröme az olyan képviselőben, aki az ülések napirendjének fontos és gyakran a választóinak legközelebbi érdekeit érintő tárgyaihoz még csak hozzá sem szólhat? A passzivitásnak nagy értelme van akkor, amikor avval valamit meg lehet akadályozni, vagy legalább is súlyos zavarokat lehet földézni. De semmi értelme sincs, ha annak hatása egyáltalán nem mutatkozik. Ilyen esetekben az absztinencia taktikája nem passzivitás többé, hanem egyszerű lehetetlenség, mely lelkesedést ki nem válthat, sőt még megértésre is alig számíthat.

Mindezt világosan érzi ma már az ország. Lehetetlen, hogy ne érezze az ellenzék is. Éppen ezért nem lehet kiölteni belőlünk a szilárd meggyőződést, hogy az ellenzék végre is kénytelen lesz rekonszide-

ráció alá venni a politikáját a tekintetben, hogy a parlamenti tanácskozásokba magát bekapcsolja.

Javaslat a szegedi vízkérdés megoldásáról.

(Saját tudósítónktól.) Ismeretes, hogy a közgyűlés a szegedi vízkérdés helyes megoldásának célzatával a szolnoki tiszai vízműtelep tanulmányozására áprilisban bizottságot küldött ki, amelynek a tagjai *Bokor Pál* helyettes-polgármester, *Tóth Mihály* főmérnök, *Csonka Ferenc* városi vegyész, *Faragó Ödön* dr. tiszti főorvos és *Farkas Árpád* városi mérnök voltak. Azt kellett ugyanis eldönteni, hogy második ártézi vízműtelep föllállításával segítsen-e a város az egyre növekvő vízhiányon, vagy pedig a Tisza vizét használja-e föl a szolnoki vízműtelep mintájára. A kiküldött bizottság, amely most készült el a jelentésével, nem javasolja, hogy Szolnok példáját kövesse Szeged, hanem *második ártézi vízműtelep mellett foglal állást*. Érdekes adatainál fogja alább közöljük a jelentést egész terjedelmében.

Amikor Szeged város törvényhatósági bizottsága a szolnoki tiszai vízmű helyszíni tanulmányozását elrendelte, ezt abból a célból tette, hogy a város vízellátása ügyében a vízbeszerzés kérdését idejében tisztázza.

A kiküldött bizottság Szolnokon megjelenvén, célul tűzte ki maga elé az ott alkalmazott víztisztítás módjának, nehézségeinek hatályosságának és költségeinek megismerését.

Szolnok város hatóságának lekötő feladatából a tanulmányut tapasztalatokban bővelkedő volt, mert a tisztítótelep üzemének minden jelentős fázisát közvetlenül megismerhették s megsejtelték. Ezen közvetlen tapasztalat a rendelkezésünkre bocsátott három évi üzemadatok határozottan meggyőzték bennünket arról, hogy a vízbeszerzés ottani módja a mi viszonyainkhoz képest nemcsak hogy tulságos költséges, de közegészségi szempontokból sem mondható teljesen megbízhatónak. Tapasztalataink részletes leírása itt következik:

Szolnok város vízvezetékét Tisza vízzel táplálják. A víz tisztítására lassu homokszű-

rő szolgál. A nyers vizet a szűrésre derítő után készítik elő.

A derítés abból áll, hogy a nyers víz nagy-méretű medencéken áramlik keresztül, miközben a sebességesökkenés hatása alatt a nálnál nagyobb fajsúlyú idegen anyagokat leejti.

A Tisza vize azonban kis vízállásnál is telítve van végtelenül apró finom iszappal, melynek fajsúlya nem lévén nagyobb a víz fajsúlyánál, a víz teljes nyugalmi állapotában se ülepedik. A Tisza vizénél ezen különös és egyben kellemetlen tulajdonsága lehetetlenné teszi, hogy a Tisza vizet egyszerű ülepítés után bocsássák a homokszűrőre, mert a lebegő iszapszemek amellet, hogy a legfelső homokréteg szemcséi közt áthaladva, belejutnak a szűrt vízbe, magát a szűrőágyat is eldugaszolják és alkalmatlanná teszik a további használatra.

Hogy a Tisza vize a lassu szűrésre alkalmassá váljék, a lebegő iszaptól iparkodnak megszabadítani.

Szolnokon ezen szolgálatot a *timsó* végzi. A timsó normális viszonyok közt a nyers víz megfelelő előkészítését lehetővé is teszi. A Tisza folyó vízjárása azonban annyira szeszélyes, iszapartalma oly nagy, hogy pl. a múlt évben maximális timsó adagolással sem voltak képesek a vizet kellőképpen deríteni. A derítés körüli nehézségeket mi sem illusztrálja jobban, mint a szolnoki vízmű igazgatóság múlt évi jelentésének ide vonatkozó passusa, melyben az áll, hogy *1911-ben viz-köbméterenként felhasznált timsó mennyisége csak 18.5 grammot tett ki, addig 1912-ben 40 gr. timsó sem volt elég. A bővebb timsó adagolástól azonban közegészségügyi okokból óvakodni kellett s inkább eltűrték, hogy a víz a szűrés után sem volt tökéletes tiszta*. Amellet, hogy az ilyen eset a szűrés megbízhatóságát egyenesen illuzoriussá teszi, nem hagyható figyelmen kívül azon munka és költségtebblet sem, melyet a nyers víz nagy iszapartalma okoz.

Szemtanui voltunk a nehéz és körülményes munkának, mellyel a szűrők tisztítása általában jár, láttuk a közegészségügyi tekintetéből oly kritikus kézi erő alkalmazását. Hogy a szolnoki szűrt víz normális viszonyok közt köbcentiméterenként 35, egészségre ártalmatlan csirát tartalmaz, ez a víz jó minősége mellett szól, ha azonban figyelembe vesszük, hogy ugyanakkor a nyers Tisza víz hasonló mennyiségben talált 950 csira közt sem volt egészségre ártalmas csi-

minden osztály képviselve van idekint a szabad jégpályán, még a jómóduak sincsenek kizárva. A korcsolyán mindenki egyforma. A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy itt a szabad jégpálya vendégei között, mindenkitől megvetett olyan nőket is láttam itt, akiket mindenki megvetett — Jézust és Goethet kivéve — akiket különben szabad ég alatt, csupán foglalkozásuk után járva tudunk elképzelni.

Furcsa látvány egy ilyen vágyakozó, dult arc, amint megenyhül és visszanyeri gyermekkori kifejezését, nyilván a régi téli örömekre emlékezve.

A fridrichsbergi kertben a vár alatt az előkelő Kopenhága iringál a jégen pompás cikornyákat vág ki, itt mindenki érti a dolgot. De nincs is szebb összjátéka a természetnek és tulfinomultságnak, mintha egy fiatal teremtés lágy és erős mozdulatokkal, szabadon és gondtalanul repül a jégen, mint ha maga volna a tavasz, a tél szíve kellős közepén. Öröm látni, mennyi szép és fiatal korcsolyázó dáma van Kopenhágában, a biztosság és kecsesség csodái hemzsegnek itt.

Annak azonban, aki ezen a szalón-játékon kívül a hosszú, vidám kirándulásokat is szereti, Kopenhága környékének nagy tavai pompás alkalmat nyújtanak, itt az utóbbi napokban több mértföldnyi területen kacagott a jég. Nagy társasággal voltunk kint a Fure-tavon és a korcsolyázáson kívül még egy pár jégvitorlával mulattunk, amellyel a könnyű szélben kitűnően lehetett bánni. Fél-szélre bocsátva, keresztülhajtottunk az egész tavon és ugyanazon a csapáson vissza. Alig

lehetett több egy fok hidegnél, a jég kicsit megkásásodott, de a pálya azért kitűnő. Néhány nappal ezelőtt oly sima és átlátszó volt a jég, hogy azt hihette az ember, a pusztaság mélység felett rohan. Le lehetett látni a víz fenekéig; a Fure-tó egész halállománya ott ciganált a szemünk előtt, nagy, szürkés-kék cigányhalak, csukák, zebracsíkos sügerek és vén, fakó pontyok. Csapatostul vonultak el a lábunk alatt. Most azonban homályos volt a jég.

A lágy szél, hideg földszagu pásztákban fujdogált, ezek már tavaszébredésről regéltek. A világosság finom tónusokban váltakozott és hol a tavon tükröződött, hol a körülötte levő partot csokolgatta és ebben a meszeségben és frissességben, mintha szárnyakká változtak volna a jégvitorlák. A szél hátulról taltozta a lágy, kíméletes erőszakkal, néha egyet lóditott rajta, nem tulságos erősen ugyan, de mégis le kellett hajolni, hogy ki ne röpítsen bennünket. Ugy éreztük, mintha egy nagy, nyájas és erős parasztleánnyal keringőznék, akinek — ha sikerült őt kiját szania és jobban siettetni, — minden hatalma ellenére is — hangosan az arcába nevetünk, aztán siklottunk egy darabon tovább, nélküle.

Csak kevesen voltak a jégen. Egyszerre találkoztunk egy pár rozsdás korcsolyán evickelő emberrel, aki azt mondta, hogy egy ismeretlen férfi, nem messze tőlünk, befeleadt egy lékbe. Odarohantunk és néhány embert találtunk ott a jégen, meg egy csónakot. A lék kissé arrább volt, alig észrevehető nyílás látszott a jégen, az emberek pedig egy

sapkát adtak kézről-kézre, ez volt az egész, ami egy ember haláláról beszélt.

Később fokról-fokra kiszélesedett a történet. Néhány gyerek látott egy korcsolyázó embert eltűnni; gyerekek mindig, mindent látnak. Egyik hallott három segélykiáltást, előbb hangosat és rémültet, rögtön rá másikat, azután egy utolsó kétségbeesett ordítást. De látni semmit se lehetett. Később telefonüzenet jött hozzánk, hogy keresnek egy embert és biztosra veszik, hogy ez volt az. Annyit tudnak róla, hogy szokatlanul testes ember volt és az ország egyik leghíresebb sportsmané. Hogy a sapkáját elveszítette, ezt bizonyítja, hogy óriási sebességgel zuhant a lékbe, ahol elmerült. Azután merült, merült lefelé, miután körülnézett és látta, hogy maga van — sehol semmi, csak a méretetlen jég, amely a korcsolyázók alatt valahol messze, messze tőle énekel.

Éjszakára megint keményebb lesz az idő és a jég összehúzódik és tompa bögéssel rian, egyik parttól a másikig.

— Te is kaptál? — böbi a Bagsfärd-tó, a föld legeslegmélyéből jövő rövid fülsiketítő ropogással.

Szünet.

Azután felel a Fure-tó menydörgő durranással, amely a jég egyik végétől a másikig szalad:

— Igen. Én is kaptam.

Fenyegető sóhajokká halkul a sötétben a sok:

— Én is! Én is. Én is . . .